

6. Концтабори Освенціма Auschwitz-Birkenau [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.polscha.travel/uk/unesco/kontstabori-osventsima-auschwitz-birkenau>
7. Малопольща надалі залишається туристично привабливою [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://krakowhostel.com.ua/?tag=malopolscha>
8. Badania ruchu turystycznego przyjazdowego w województwie małopolskim 2013 [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://malopolskie.pl/Turystyka/Turysci/?id=2706>
9. Barometrspołeczno – gospodarczy Małopolski [Електронний ресурс] Режим доступу:
10. <http://www.gospodarka.obserwatoria.malopolska.pl/CmsContent.mvc/GetArticle/74/183>

Гора-Ярмакова А.

Науковий керівник – проф. Сивий М.Я.

ОЗДОРОВЧО-СПОРТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ НА ЗАКАРПАТТІ

Актуальність дослідження: оздоровчо-спортивна діяльність в уяві більшості людей пов'язана з відпочинком, новими враженнями, задоволенням. На сьогодні туризм є невід'ємною частиною життя людини, оскільки пов'язаний з закономірним бажанням людини мандрувати та відвідувати нові місця, країни, ознайомлюватися з унікальними природними та рекреаційними ресурсами, а також культурними та етнографічними особливостями населення. Все більше людей надають перевагу активному відпочинку, що передбачає подолання труднощів та небезпек, які чатують на туриста. Причому це стосується не тільки професійних туристів, для яких ризик – це стиль життя, а й для простих людей.

Метою дослідження є опис найбільш відомих видів оздоровчо-спортивної діяльності та характеристика стану їх розвитку в Закарпатській області.

Виклад основного матеріалу. У Закарпатській області найбільш розвиненими видами екстремального туризму є: альпінізм (скелелазання) та гірсько-пішохідний туризм; спелеологія; гірськолижний спорт, в т.ч. фрірайд; рафтинг (сплав по гірських річках); парашутеризм та дельтапланеризм [3].

Види туризму, які популярні на Закарпатті, можна об'єднати у 4 групи: водні, наземні, гірські, повітряні (Рис. 1).

Найбільш популярними в Закарпатській області є **гірські види** екстремального туризму. Карпати на території Закарпатської області надзвичайно сприятливі для *альпінізму та гірськолижних видів спорту*, оскільки є порівняно безпечними. Найбільш відвідувані гори з метою *альпінізму* розміщені на території Воловецького, Міжгірського, Рахівського, Великоберезнянського, Свалявського та Мукачівського районів [2]. Однією з проблем розвитку альпінізму в Закарпатській області є недостатня кількість досвідчених інструкторів. З кожним роком збільшується кількість туристів, метою відпочинку яких є *гірські лижі та сноубординг* (спускання по снігу з гірських схилів на спеціально обладнаній дошці). Найвищою гірськолижною базою Українських Карпат є Драгобрат, де два бугельні витяги кілометрової довжини ведуть з висоти понад 1300 м майже на вершину гори Стіг (1704 м).

До **наземних видів** екстремального туризму відносять спелеологію, кінний, мисливський туризм, пішохідний (трекінговий) маршрут і комбінований автобусно-пішохідний туризм, маунтбайкінг, Х-гонки, спортивне орієнтування, автотур-ралі та мототуризм (по гірському бездоріжжю), виживання в дикій природі [4].

У Закарпатській області нараховуються десятки печер, однак відомі та доступні туристам без спеціального спорядження лише декілька з них, решта відкрита тільки для досвідчених спелеологів. Найбільш сприятливі для розвитку *спелеології* об'єкти: карстові печери біля с. Княгиня; «Перлинова печера», та найдовша в Українських Карпатах печера «Дружба» [1].

Кінний туризм можна розвивати на території всіх районів області. Часто пропонують тури багатоденної верхової їзди по складній місцевості, де не може проїхати жоден транспортний засіб, навіть гірський велосипед [2].

Мисливський туризм – це елітний вид туризму, який також можна розвивати на території всіх районів Закарпаття. Даний тип туризму зазвичай пов'язаний з дуже високим рівнем особистого споживання, тому робить прибутковою цілеспрямовану роботу навіть з невеликими групами.

Маунтбайкінг або гірський (спортивний) велоспорт – передбачає спуск з гори на велосипеді, подолання перешкод через каміння, швидкісний проїзд через небезпечні місця (кручі), швидка їзда по трасі з трамплінами та іншими перешкодами, подолання місцевості з багатьма гірками й підйомами, (як штучними, так і природними). Для Закарпатської області доцільно проводити такі велотури за участі як вітчизняних, так і іноземних маунтбайкерів, можна й у формі змагань. На сьогоднішній день вже декілька років поспіль проводяться змагання з даного виду туризму у с. Пилипець [2].

Х-гонки або екстремальні гонки – проводяться переважно для команд, які складаються з професіоналів, котрі настільки добре фізично й професійно підготовані, що можуть займатися скелелазанням, рафтингом, долати перешкоди на велосипеді, коні та ін.

Спортивне орієнтування - це складний багатокomпонентний вид спорту, суть якого полягає в орієнтуванні на місцевості за допомогою карти та компасу, якнайшвидше подолання дистанції та знаходження заданих контрольних пунктів. На Закарпатті змагання зі спортивного орієнтування зазвичай проводяться в районі Невицького замку.

До **повітряних видів** екстремального туризму належать: парашутний спорт, політ на повітряних кулях, дельтапланеризм та парашутеризм [4].

Парашутний спорт включає: класичний парашутизм; групову акробатику; купольну акробатику; фрістайл. Оскільки на Закарпатті є багато місць де за літній період досить вітряно, то число любителів такого відпочинку щоразу збільшується.

Повітряні кулі (теплові аеростати) здатні підійматися на висоту до 1000 м. Дальність повітроплавання залежить від сили вітру (в основному 20-30 км).

У Закарпатській області ідеальні передумови для такого неординарного виду спорту, як *дельтапланеризм та парашутизм*. Найбільш сприятливими умовами є території Рахівського, Перечинського, Великоберезнянського та частково інших районів області, зокрема с.Ждинієве Воловецького району [1].

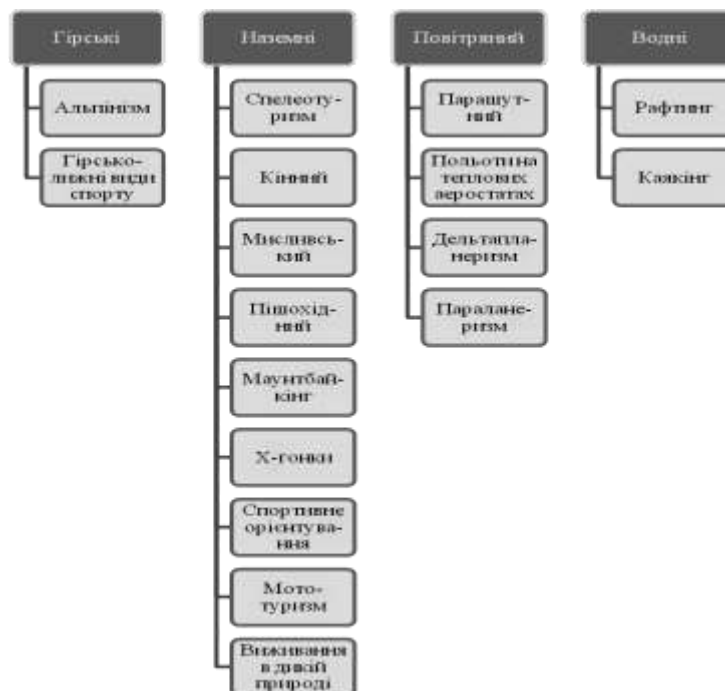

Рис. 1. Найпопулярніші види туризму на Закарпатті

До **водних видів** екстремального туризму відносять: рафтинг (спуск по гірських річках на байдарках), каякінг [4].

Рафтинг – спуск по гірських річках на байдарках (Виноградівський, Перечинський, Великоберезнянський, Ужгородський райони). Гірські річки Карпат, особливо навесні, повноводні й дуже підходять для тренувань. На перспективу доцільно розробляти рафтинг-тури різної категорії складності.

Все більшої популярності на світовому ринку туристичних послуг набуває *каякінг*. На Закарпатті цей спорт досить стрімко набуває розвитку.

Висновки: оздоровчо-спортивна діяльність на Закарпатті постійно розвивається, весь час з'являються нові її різновиди. Порівняно з Україною та Закарпатською областю екстремальний туризм закордоном розвинений набагато краще. Проте і для вітчизняного ринку туристичних послуг його розвиток при належному підході є перспективним, оскільки є досить позитивні умови для розвитку різних видів туризму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гілецький Й.Р. Популярно про Українські Карпати та основні пішохідні маршрути / Й. Р. Гілецький – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2007. – 176 с.
2. Грушка О. Р. Туристичне краєзнавство: Монографія / О. Р. Грушка – К.: Либідь, 2008. – 270 с.
3. Масляк П.О. Рекреаційна географія. Навчальний посібник / П. О. Масляк – К.: Знання, 2008. – 343 с.
4. Скалій О.В. Спортивний туризм. Навчальний посібник / О. В. Скалій – Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2009. – 304 с.

Герасимчук Д.

Науковий керівник – доц. Мариняк Я. О.

ОСНОВНІ ПРИРОДНО - ТУРИСТИЧНІ РЕГІОНИ ПОЛЬЩІ

Польща – це скарбниця пам'яток культури. Поляки – гостинний народ, що будує сучасну економіку і піклується про свою спадщину. Польщу щорічно відвідує понад десять мільйонів туристів, і кожен турист знаходить в Польщі для себе щось цікаве.

Більшість українців знають Польщу, як країну, яка має велику історичну спадщину, однак у багатьох регіонах прекрасні історичні об'єкти поєднуються з чудовою природою, про яку мало відомо.